

Oona Hallikas

NUORTEN AIKUISTEN KÄSITYKSIÄ POLIITTISESTA OSALLISTUMISESTA

Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto

Sosiaalialan koulutus

2023

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Sosionomi AMK
Tekijä	Oona Hallikas
Työn nimi	Nuorten aikuisten käsityksiä poliittisesta osallistumisesta
Toimeksiantaja	Nuorten lähiöosallisuus ja -aktiivisuus -tutkimushanke
Vuosi	2023
Sivut	32 sivua, liitteitä 1 sivu
Työn ohjaaja	Eija Vikman

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa tietoa nuorten aikuisten käsityksistä politiikkaa, siihen osallistumista ja yhteiskuntaa kohtaan. Alhainen osallistuminen politiikan saralla voidaan nähdä nuorten osalta ongelmallisena vuosi toisensa jälkeen. Tutkimuksen on määrä käsitellä poliittiseen osallistumiseen liittyviä kysymyksiä mikrotasolla, kuten nuorten sisäisiä ja ulkoisia kansalaistaitoja ja niihin vaikuttavia tekijöitä osallisuuden näkökulmasta. Tutkimuskysymyksiksi muodostuivat nuorten käsitykset poliittista osallistumisesta kohtaan ja institutionaalisen luottamuksen sekä kansalaiskompetenssien vaikutukset.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa rekrytoin haastateltavaksi 16–29-vuotiaita nuoria ja nuoria aikuisia, joista pyrin löytämään sekä poliittisesti aktiivisia että passiivisia toimijoita. Heiltä kerätyn puolistrukturoidun haastatteluaineiston tarkoituksena oli vastata laajemmin ja luoda syvempää merkitystä tutkimuskysymyksiä kannalta, erityisesti siitä, millaisia käsityksiä he antavat poliittiselle osallistumiselle ja omalle toiminnalleen, sekä miten he perustelevat nykytilaansa.

Haastatteluista kävi ilmi, että poliittinen osallistuminen nähdään yhä vaikeaselkoisena ja laajana alueena, joka vaatii yksilöltä pinnistelyä oppimisen ja tiedonhaun saralla. Vastaajista useat kertoivat toivovansa koulujen panostavan opetukseen politiikan ja yhteiskuntaopin suhteen. Tutkimuksen tulosten mukaan poliittinen kiinnostus korreloi voimakkaasti siihen osallistumisen sekä poliittisen osallisuuden kokemuksen kanssa. Äänestäminen ja vetoamusten allekirjoittaminen nähtiin tyypillisenä poliittisena aktiivisuutena, jota valtaosa haastateltavista harjoittaa omassa elämässään. Institutionaalisen luottamuksen merkitys korostui jokaisen haastateltavan kohdalla passivoittavana tekijänä. Haastateltavilla oli kuitenkin halua ja kykyä adaptoitua pieniin muutoksiin, jotka eivät vaikuta perustavanlaatuisesti heidän omaan elämäänsä.

Asiasanat: politiikka, nuoret aikuiset, osallistuminen, osallisuus

Degree title	Bachelor of Social Services
Author	Oona Hallikas
Thesis title	Perceptions of young adults about political participation
Commissioned by	Participation and activity of young people in the suburb
Time	2023
Pages	32 pages, 1 appendix
Supervisor	Eija Vikman

ABSTRACT

The purpose of the thesis was to produce information about young adults' perceptions of politics, participation in it, and society. Low participation in the field of politics can be seen as problematic for young people year after year. The research is supposed to deal with issues related to political participation on a micro level, such as the internal and external citizenship skills of young people and the factors affecting them from the perspective of participation. The research questions are young people's perceptions of political participation and the effects of institutional trust and civic competence.

In the qualitative research, I recruited young people and young adults aged 16–29 to be interviewed, among whom I tried to find both politically active and passive actors. The purpose of the semi-structured interview material collected from them was to answer more broadly and create a deeper meaning in terms of the research questions, especially about what kind of perceptions they give to political participation and their own activities, as well as how they justify their current state.

The interviews revealed that political participation is still seen as a difficult-to-explain and broad area that requires the individual to exert effort in the field of learning and information seeking. Several of the respondents said that they hope that schools will invest in teaching in terms of politics and social studies. According to the results of the study, political interest is strongly correlated with participation in it and the experience of political participation. Voting and signing petitions were seen as a typical political activity that the majority of interviewees practice in their own lives. The importance of institutional trust was emphasized for every interviewee as a passive factor. However, the interviewees had the desire and ability to adapt to small changes that do not fundamentally affect their own lives.

Keywords: politics, young adults, participation, social inclusion

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
1.1	Työn tarkoitus ja tavoitteet.....	6
1.2	Nuorten lähiöosallisuus ja -aktiivisuus -hanke	7
2	TUTKIMUKSESSA KÄYTETTÄVÄT KÄSITTEET JA AIEMPI TUTKIMUS	7
2.1	Osallisuus	7
2.2	Nuorten poliittinen osallistuminen ja kiinnostus politiikkaa kohtaan	8
2.3	Institutionaalinen luottamus ja sosiaalinen pääoma	10
2.4	Kansalaiskompetenssit.....	12
3	TUTKIMUSASETELMA	13
3.1	Metodologia	13
3.2	Analyysin toteutus.....	14
3.3	Tutkimuseettiset kysymykset	15
3.4	Tutkimusluvut, henkilötiedot ja laadullisen aineiston käsittely	16
4	TUTKIMUSTULOKSET	17
4.1	Vastaajien poliittinen aktiivisuus	17
4.2	Vastaajien kiinnostus politiikkaa kohtaan	18
4.3	Vastaajien kansalaiskompetenssit.....	19
4.4	Peruskoulun ja toisen asteen opetuksen merkitys vastaajien poliittikatietämykseen	20
4.5	Vastaajien lähipiirin vaikutus	22
4.6	Institutionaalisen luottamuksen vaikutus	23
4.7	Vastaajien kokemus osallisuudesta ja omista vaikuttamismahdollisuuksista	24
4.8	Vastaajien kokemus poliittisesta passiivisuudesta	25
4.9	Vastaajien uskomukset omaan aktiiviseen tai passiiviseen toimintaan liittyen.....	27
5	JOHTOPÄÄTÖKSET	29
5.1	Millaisia käsityksiä nuorilla on poliittisen osallistumisen suhteen?	29

5.2	Kuinka suuri vaikutus osallistumiseen on institutionaalisella luottamuksella sekä kansalaiskompetensseilla?.....	30
6	LOPPUPOHDINTA.....	31
	LÄHTEET.....	32
	KUVALUETTELO	
	LIITTEET	

Liite 1. Puolistrukturoidun haastattelun runko

1 JOHDANTO

1.1 Työn tarkoitus ja tavoitteet

Opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa tietoa nuorten aikuisten käsityksistä ja näkemyksistä politiikkaa, siihen osallistumista ja yhteiskuntaa kohtaan. Alhainen osallistuminen politiikan saralla voidaan nähdä nuorten osalta ongelmallisena vuosi toisensa jälkeen. Tutkimuksen on määrä käsitellä poliittiseen osallistumiseen liittyviä kysymyksiä mikrotasolla, kuten nuorten sisäisiä ja ulkoisia kansalaistaitoja ja niihin vaikuttavia tekijöitä osallisuuden näkökulmasta. Työn punaisena lankana voidaan pitää osallisuuden näkökulmaa osana kokonaisvaltaista hyvinvointia. Tutkimuksen idea pohjautuu subjektiivisiin kokemuksiin ja nuorten näkemyksiin vaikuttavista tekijöistä. Tavoitteenani on tuotetun tiedon myötä löytää ongelmakohtia, lisätä ymmärrystä ja keinoja poliittisen aktiivisuuden lisäämiseksi, sekä herättää keskustelua nuorten poliittisen ja yhteiskunnallisen osallistumisen tilasta.

Tällä hetkellä nuorten poliittinen osallisuus ja osallistuminen näkyy jakautuneena: nuorista osa toimii aktiivisesti itselleen tärkeiden arvojen ja aatteiden parissa, ja toiset ovat täysin passivoituneet. Ennen poliittista aktiivisuutta tutkittiin lähinnä äänestämisen kannalta (Lazarsfeld, Berelson ja Gaudet 1948; Campbell ym. 1960, Kitanovan 2019 mukaan) mutta nykytutkimus on siirtynyt tarkkailemaan myös muita osa-alueita. Myös tämä tutkimus käsittää kaikki poliittisen aktiivisuuden sektorit huomioiden rajatun ikäryhmän.

Työn alkuperäinen tarkoitus oli toteuttaa se monimetodisena tutkimuksena, jossa haastatteluja tukemaan olisi kerätty kvantitatiivinen osio lukiolaisten ja ammattikoululaisten käsityksiä vertaamalla kahdessa eri kaupungissa. Evidenssiä kuuluu lukiolaisten ja ammattikoulun opiskelijoiden välillä osoittavat aiemmat tutkimukset (ks. Elo & Rapeli 2008). Tavoite koulujen osallistumisen suhteen ei täyttynyt, mutta haastatteluissa on huomioitu taustamuuttujana toisen asteen tutkinto. Tutkimuksen kvalitatiivisena osana haastattelen nuoria aikuisia ja kartoitan heidän käsityksiä omasta aktiivisuuden tasosta ja siihen johtaneista tekijöistä. Haastattelut mahdollistavat syventävän katsauksen sisäisistä ja ulkoisista osallistumiseen vaikuttavista tekijöistä.

1.2 Nuorten lähiöosallisuus ja -aktiivisuus -hanke

Tutkimus toteutetaan osana Nuorisoalan tutkimus- ja kehittämiskeskus Juvenian hallinnoimaa Nuorten lähiöosallisuus ja -aktiivisuus -tutkimushanketta. Hanke on osa ympäristöministeriön Lähiöohjelma 2020–2022 -hankekokonaisuutta. Lähiöohjelmaan osallistuvat oikeusministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö. Tutkimuksessa tuotetaan tietoa kahden kaupungin (Lahti ja Lappeenranta) tiettyjen lähiöiden tilasta ja alueellisesta eriytymisestä sekä siitä, miten eriytymistä voitaisiin lieventää erityisesti liittyen nuorten elämään asuinalueillaan. Yhteiskehittämistä tehdään moniäänisesti nuorten sekä heidän kanssaan suoraan tai välillisesti tekemisessä olevien tahojen kanssa. Tutkimuksessa keskitytään lähiössä asuvien nuorten subjektiiviseen hyvinvointiin, ja tähän liittyen omaehtoiseen yhteisöllisyyteen sekä institutionaaliseen luottamukseen (Poikolainen ym. 2021).

Tutkimuksen aineisto on kokonaisuudessaan hankkeen ja sen tutkijoiden käytettävissä. Opinnäytetyö ja hanke linkittyvät keskenään osallisuuden ja nuorten hyvinvoinnin kautta. Poliittinen osallistuminen voidaan nähdä merkittävänä tekijänä subjektiivisen hyvinvoinnin ja alueellisen eriytymisen kannalta. Nuorten kokemusta oman toiminnan merkityksellisyydestä ja uskosta vaikutusmahdollisuuksiinsa voidaan kehittää tutkimuksen avulla.

2 TUTKIMUKSESSA KÄYTETTÄVÄT KÄSITTEET JA AIEMPI TUTKIMUS

2.1 Osallisuus

Osallisuus (*social inclusion, social engagement*) on muodostunut laajasti käsitteväksi kokonaisuudeksi, jonka näkökulmasta tämä tutkimus toteutetaan. Osallisuutta voidaan pitää yhtenä merkittävimmistä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin osa-alueista. Kiilakoski (2021, 38) kertoo osallisuuden käsitteen muodostuvan jo doksaksi, itsestään selväksi ja kyseenalaistamattomaksi toiminnan ohjaajaksi. Osallisuutta ei käsitteenä enää kritisoida, vaan sen tarpeellisuus ja näkökulma on levinnyt laajasti eri alojen ja ammattikuntien käyttöön.

Osallisuuden väitetään olevan myöskin keskeisin väline, jolla voidaan ymmärtää nuorten poliittisen osallistumisen halua, toimintaa tai mahdollisuuksia osallistua tutkimukseen (Bartos 2016, 114, Kiilakosken 2021, 31 mukaan).

Osallisuutta voidaan jakaa ja määritellä monin eri tavoin. Isola (ym. 2017) jakavat osallisuuden kolmeen eri osaan: 1) osallisuus omaan elämään 2) osallisuus vaikuttamisprosesseihin palveluissa, lähipiirissä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa ja 3) paikallinen osallisuus, jossa pystyy liittymään erilaisiin hyvinvointiin vaikuttaviin tekijöihin, sekä elämän merkityksellisyyttä ja arvokkuutta lisääviin vuorovaikutussuhteisiin ja jossa pystyy vaikuttamaan resursien jakamiseen. Osallisuuden kokemus vaikuttaa tässä tutkimuksessa erityisesti nuoren motivaatiotekijöihin ja ympäristöön liittyvissä kysymyksissä. Hallintokulttuuri on muuttunut: virkamieskulttuurin toimintatapa muuntuu kuntalaisia huomioivaksi suunnittelutavaksi (Kuokkanen 2016, Kiilakosken 2021, 37 mukaan). Poliittinen osallisuus voidaan nähdä erityisesti kykyä ja halua osallistua vaikuttamisprosesseihin.

2.2 Nuorten poliittinen osallistuminen ja kiinnostus politiikkaa kohtaan

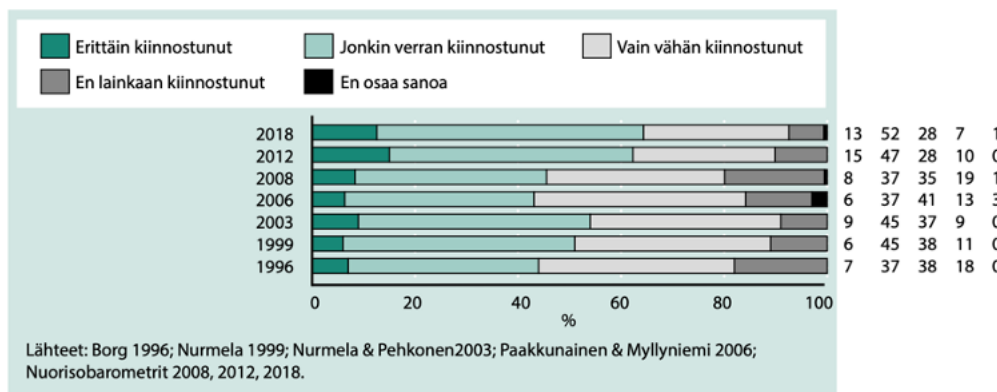
Nousevana trendinä viime vuosina on voitu nähdä laajasti levinnyt uskomus siitä, että nuorison kiinnostus politiikkaa kohtaan on laskenut (Melo & Stockemer 2014, Amnå & Ekman 2014, Benedicto 2013, Foa & Mounk 2016, Rossin 2019, 25 mukaan). Ross (2019, 26) kuvailee mielenkiinnon laskua Calendan ja Meijerin mukaan (2009) johtuvan nuorten iän sijaan kohorttivaikutuksesta (*cohort effect*): vanhemmat sukupolvet olivat omassa nuoruudessaan nykynuoria aktiivisempia poliittisen toiminnan saralla. Asenteet politiikkaa kohtaan ovat muuttuneet.

Myös Southamptonin yliopiston Poliitiikan ja kansainvälisten suhteiden laitoksen Magdalena Kitanova (2019) tunnustaa nuorten poliittisen epäaktiivisuuden. Hänen mukaansa suuri lohko aiemmasta tutkimuksesta koskien poliittista osallistumista on keskittynyt pääasiassa äänestämiseen kansalaisten harjoittamana poliittisena toimintana (Lazarsfeld, Berelson & Gaudet 1948, Campbell ym. 1960, Kitanovan 2019 mukaan). Jälkeenpäin poliittiseen toimintaan ja osaksi tutkimusta otettiin myös järjestöjen ja organisaatioiden toimintoihin osallistuminen, vetoomukset, yhteydet poliitikkoihin, mielenosoitukset ja niin

edelleen (Verba, Nie j& Kim 1978, Barnes & Kaase 1979, Van Deth 2001, Bourne 2010, Kitanovan 2019 mukaan). Poliittista osallistumista määriteltiin tarkemmin myöhemminä vuosina toimilla ja toiminnoilla, jotka on yleisesti suunnattu vaikuttamaan poliittisiin tuloksiin (Teorell, Torcal & Montero 2007, Kitanovan 2019 mukaan). Kuten Calenda ja Meijer (2009, Rossin 2019 mukaan) totesivat, myös Kitanovan (2019, ks. Grasso 2014) mukaan nykynuoria voidaan pitää sekä virallisen että epävirallisen poliittisen osallistumisen suhteen vähiten sitoutuneina, ja milleniaalit näyttävät täysin poliittisesta toiminnasta irtautuneena sukupolvena (Fox 2015, Kitanovan 2019 mukaan). Kitanovan tutkimuksen tarkoituksena oli tarkastella nuorten poliittiseen osallistumiseen vaikuttavia tekijöitä ja tutkia sosiaalidemografisten tekijöiden, asiayhteyteen liittyvien tekijöiden ja monenlaisten poliittisten toimintojen välistä suhdetta. Regressioanalyysien tulokset viittaavat siihen, että sosiaalis-demografiset tekijät, jotka ennustavat poliittisen osallistumisen tasoa nuorten keskuudessa, ovat ikä, koulutus ja sosiaalinen luokka. Tämä näkyy yhdenmukaisena myös aiempiin tutkimuksiin verrattaessa. (ks. Stolle & Hooghe 2009, Vecchione & Caprara 2009, Henn & Foard 2014, Kitanovan 2019 mukaan.)

Koskenrannan (2017) tutkimuksessa iällä näytti olevan myös merkitystä tarkasteltaessa nuorten kiinnostusta politiikkaa kohtaan. Tulosten mukaan 15–17-vuotiaista erittäin tai melko kiinnostuneita oli kyselyn tulosten mukaan 35 %, kun taas yli 25 vuotta täyttäneiden luku oli jo yli 70 %. Elon ja Rapelin (2008, 114) tutkimus taas osoittaa 18–30-vuotiaiden ikäryhmän osoittavan ikäryhmistä heikoiten kiinnostusta politiikkaa kohtaan ja joiden tietämys näyttäisi olevan alhaisinta. Vuoden 2018 Nuorisobarometri osoittaa (Kuva 1) kiinnostuksen politiikkaa kohtaan nousseen roimasti vuodesta 1996, vaikka pieniä notkahduksia vuosien varrella on nähtävissä (Myllyniemi & Kiilakoski 2018).

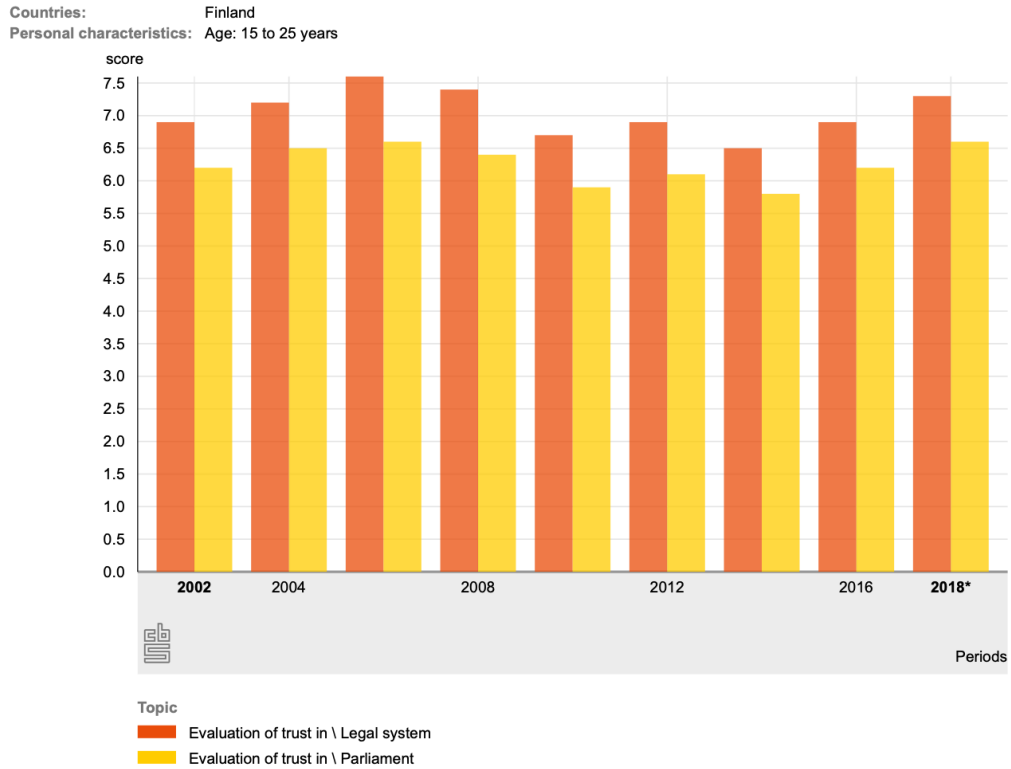

KUVA 1. ”Kuinka kiinnostunut olet politiikasta?” Vertailu 1996–2018. 18–29-vuotiaat (Myllyniemi & Kiilakoski 2018)

2.3 Institutionaalinen luottamus ja sosiaalinen pääoma

Institutionaalisella luottamuksella tarkoitetaan tässä tutkimuksessa nuorten luottamusta Suomen valtion ylimpien toimielimien toimintaan ja valtion kyvykkyyteen toimia oikein siten, että nuoret ja nuoret aikuiset kokevat asioiden järjestyvän ja olevan hyvin ilman heidän subjektiivista panostustaan. Tutkimusta aiheesta löytyy jo vuodelta 1996, kun Carpini ja Keeter (Rossin 2019, 26 mukaan) totesivat nuorten tyytyvän seuraamaan poliittisia viitekehyksiä ja rajoja ilman itsensä sitouttamista toimintaan. He kutsuivat tätä ”ohueksi kansalaisuudeksi” (*thin citizenship*). Alla (Kuva 2) on kuvattu ESS:n raportti luottamuksesta oikeusjärjestelmää ja parlamenttia (valtion lainsäädäntövaltaa ja budjettilvaltaa käyttävä elin) kohtaan vuosilta 2002–2018. Suomi muiden Pohjoismaiden ohessa sijoittuu luottamusta käsittelevissä tutkimuksissa usein kärkeen. Kohderyhmäksi on valittu iältään 15–25-vuotiaat, joka tutkimukselta oli lähimpänä tähän tutkimukseen valikoitunutta ikäjakaumaa (16–29 v.).

Trust in others, legal system and politics; European comparison

KUVA 2. Luottamus Suomen oikeusjärjestelmään ja parlamenttiin 15–25-vuotiaiden keskuudessa (European Social Survey 2002–2018)

Institutionaalista luottamusta tutkivassa osiossa pohdinnan alla on erityisesti kysymys siitä, kuinka suurissa määrin luottamus luo passiivisuutta. Hypoteesina voisikin pitää, että passiivisten nuorten kohdalla päätökset heihin liittyviin asioihin ovat mieleisiä, tai luottamus siihen, että Suomen kaltaisessa valtiossa päätöksien seuraamukset ovat sellaisia, joihin heidän on helppo mukautua.

Sosiaalisen pääoman (*social capital*) käsite on saanut kantavuutta uusliberaalin poliittisen ja taloudellisen ajattelun myötä. Käsitteen kehittäjän Robert D. Putnamin (1994) mukaan sosiaalisella pääomalla tarkoitetaan luottamusta, normeja ja sosiaalisia verkostoja, jotka kaikki parantavat osaltaan yhteiskunnan tehokkuutta ja yhteisiä toimintoja.

Ilmonen ja Siisiäinen (2020) kertovat sosiaalisen pääoman muodostuvan sosiaalisista verkostoista ja niiden organisoitumisen tavoista, jäsenten toisiaan kohtaan tuntemasta luottamuksesta ja siihen kytkeytyvistä vastavuoroisuuden odotuksista ja näistä muodostuvasta pääomasta, joka on tarpeen vaatiessa verkoston jäsenten yhdessä tai erikseen liikuteltavissa.

2.4 Kansalaiskompetenssit

Tärkeänä osa-alueena tutkittaessa nuorten valmiuksien vaikutusta poliittiseen osallistumiseen voidaan pitää henkilökohtaisia kansalaiskompetensseja, sisäisiä ja ulkoisia tietoja sekä taitoja, eli tässä tutkimuksessa nuoren osaamista ja kykyä poliittisen osallistumisen saralla. Rapeli ja Koskimaa (Morrellin 2003, 421–422 mukaan) kertovat kansalaispätevydestä, jonka he määrittelevät olevan 1) sisäistä eli yksilön oma kokemus siitä, kuinka hyvin hän kokee ymmärtävänsä politiikkaa ja tapahtumia sen ympärillä ja 2) ulkoista eli kokeeko yksilö poliittisen järjestelmän reagoivan hänen yhteiskunnallisiin toiveisiinsa ja vaatimuksiinsa. Rapeli ja Koskimaa (2020, 421–422) painottavat erottamaan yksilön subjektiivisen kokemuksen faktuaalisesta politiikkatietämyksestä. Sisäisen kansalaispätevyyden ollessa heikko on yksilön vaikea olla poliittisesti aktiivinen, mikäli hän ei koe ymmärtävänsä politiikkaa. Ulkoisen kansalaispätevyyden ollessa heikko, ei uskota omiin vaikuttumismahdollisuuksiin.

Koskenrannan (2017) tutkimuksen mukaan nuoret kokevat saavansa eniten politiikkaan liittyvää tietoa koulusta (117 vastaajista), vanhemmilta (87 vastaajista) ja kavereilta (71 vastaajista). Kyselyyn vastanneita nuoria oli 161. Valtaosa vastanneista (51 %) opiskeli ammatillisessa koulutuksessa. Kuitenkin aiempi tutkimus osoittaa myös helposti lähestyttävän ja sisäistettävän poliittisen tiedon (jopa passiivisen tai tahattoman oppimisen) median kautta olevan merkityksellistä vähiten koulutetuilla ryhmille kansalaispätevyyden suhteen (Jerit ym. 2006, 266–279). Mielenkiintoisena voidaan pitää myös sitä, koetaanko omien vanhempien ja perheen kiinnostuksen politiikkaa kohtaan vaikuttavan nuorten omaan osallistumiseen. Vuoden 2012 Nuorisobarometrin perusteella nuorten ja heidän vanhempiansa ero kiinnostuksessa politiikkaa kohtaan oli pieni, ja nuoret olivat kiinnostuneempia politiikasta kuin koskaan (Myllyniemi 2012).

Elo ja Rapeli (2008) havaitsivat tutkiessaan mahdollisia koulutuskohtaisten erojen vaikutusta politiikkatietämykseen, että 18–30-vuotiaiden ikäryhmässä peruskoulutuksen tai ammatillisen tutkinnon omaavien vastaajien oikeiden vastausten ryhmäkeskiarvo on 15,8, kun vastaava ryhmäkeskiarvo ylioppilaiden ryhmässä on 24,0. Myös aiemmat tutkimukset näyttäisivät tukevan sitä,

että lukiolaisten politiikkatietämys on korkeammalla tasolla kuin ammattikoulussa opiskelevien (Elo & Rapeli 2008 36–52.)

Tutkimuksessa vertailen myös toisen asteen opiskelijoiden eroavaisuuksia poliittisen osallistumisen ja sen valmiuksien jakautumisessa, ja merkittävänä voidaan pitää sitä, millaisia vastauksia haastattelut tuottavat kansalaiskompetenssien näkökulmasta. Kvantitatiivista osuutta ja sen poisjääntiä kuvataan seuraavan pääluvun ensimmäisessä alaluvussa.

3 TUTKIMUSASETELMA

3.1 Metodologia

Kyseessä on tutkimuksellinen opinnäytetyö, jonka tavoitteena oli kerätä mahdollisimman kattava aineisto Webropol-kyselyllä toisen asteen oppilaitoksista, joista pyrittiin saamaan keskenään verrattavissa olevaa kvantitatiivista tutkimustietoa lukioden ja ammattikoulujen väliltä. Otin yhteyttä yhteen lukioon ja yhteen ammattikouluun Kouvolassa sekä Lappeenrannassa. Tavoitteenani oli saada kyselyaineistoa yhteensä neljältä toisen asteen oppilaitokselta. Aineiston laajuuteen ja tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa kyselyyn osallistuvien määrä. Ideaalia oli saada mahdollisimman samansuuruinen joukko vastaajia sekä lukiosta että ammattikoulusta, sekä Kouvolasta että Lappeenrannasta, jotta nämä tekijät olisivat keskenään vertailtavissa.

Useamman menetelmän pyrkimyksenä oli saada kattavia tutkimustuloksia sekä lisätä tutkimuksen luotettavuutta vähentämällä virheiden mahdollisuutta (Vilkkä 2015, 70). Kvantitatiivinen osio jouduttiin lopulta kuitenkin sulkemaan pois, sillä koulujen rekrytointityön jälkeen toisen asteen oppilaitoksissa Kouvolassa ja Lappeenrannassa ei ollut halukkuutta tutkimukseen osallistumiseen.

Tutkimuksen kvalitatiivisessa osuudessa rekrytoin haastateltavaksi 16–29-vuotiaita nuoria ja nuoria aikuisia, joista pyrin löytämään sekä poliittisesti aktiivisia että passiivisia toimijoita. Haastateltavia oli kuusi, joista kaksi haastattelua toteutettiin sähköpostitse. Heiltä kerätyn puolistrukturoidun haastatteluaineiston tarkoituksena on vastata laajemmin ja luoda syvempää merkitystä tut-

kimuskysymyksien kannalta, erityisesti siitä, millaisia käsityksiä he antavat poliittiselle osallistumiselle ja omalle toiminnalleen ja miten he perustelevat nykytilaansa. Haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina.

Pyrin etsimään laadullisella tutkimuksella kattavia vastauksia tutkimuskysymyksiin. Arvioin tutkimuksen tasoa ja kokonaisluotettavuutta koko prosessin ajan pyrkien siihen, etteivät tutkimustulokset jää sattumanvaraisiksi. Reliabiliteetin kannalta ongelmallista voi olla ajanjaksoon liittyvät haasteet. Työssä ei erikseen tutkita esimerkiksi COVID-19-pandemian vaikutuksia, mutta sen läsnäolo tutkimuksessa on hyvä tunnistaa. Vaikutus saattaa näkyä joltain osin esimerkiksi institutionaalista luottamusta käsittelevissä vastauksissa.

Haastattelut toteutettiin puolistrukturoidusti valmistellun kyselylomakkeen pohjalta (Liite 1). Sovimme haastateltavien kanssa paikan, jossa haastattelut käydään. Kahden haastateltavan kanssa toimimme siten, että lähetin kysymykset heille sähköpostitse vastattaviksi. Sähköpostitse vastanneille painotettiin mahdollisuutta kontaktoida haastattelijaa, mikäli he kokisivat vastaamisen haasteelliseksi. Haastattelut nauhoitettiin, jotta vältetään kirjausvirheitä, ja jotta myös lisätietoa vaativat kysymykset sekä tarkennukset tulivat näkyväksi. Äänitteiden pohjalta materiaali litteroitiin huolellisesti.

3.2 Analyysin toteutus

Saatu materiaali koottiin yhteen ja tiivistettiin mahdollisimman kattavaksi sisälönanalyysiksi haastattelujen pohjalta. Sähköpostitse annetut kirjalliset vastaukset tarkastettiin huomioiden se, että vastaajat ovat ymmärtäneet kysymyksen oikein ja antaneet vastauksensa tämän mukaisesti. Litterointien pohjalta käytiin läpi jokainen haastattelu yhteneviä teemoja etsien. Analyysin runko kulkee haastattelukysymysten mukaisesti, mutta selvästi toistuvat aiheet pyrittiin keräämään selkeiksi kokonaisuuksiksi.

Analyysin myötä pyrin vastaamaan kahteen tutkimuskysymykseen: *Millaisia käsityksiä nuorilla on poliittisen osallistumisen suhteen?* Miten nuoret käsittävät poliittisen osallistumisen ja millaisia merkityksiä sekä käsityksiä he antavat aiheesta laadullisessa aineistossa. Käsitysten tarkkailu osoittaa yksittäisten

nuorten kiinnostuksen ja näkemyksiä omaan toimintaan. Toisena tutkimuskysymyksenä *millainen merkitys osallistumiseen on institutionaalisella luottamuksella sekä kansalaiskompetensseilla?* Kokeeko yksilö omaavansa tarpeeksi valmiuksia olla poliittisesti aktiivinen, uskooko hän omiin vaikutusmahdollisuuksiinsa ja millainen merkitys on luottamuksella Suomen ylimpiin toimielimiin ja oikeusjärjestelmään?

3.3 Tutkimuseettiset kysymykset

Rutanen ja Vehkalahti (2021) toteavat tutkimuseettisten kysymysten olevan henkilötietojen käsittelyä laajempi kokonaisuus. Heidän mukaansa keskustelu on tiivistynyt silti erityisesti tietosuoja-asetuksen luomiin haasteisiin. Tutkijat ovat kuitenkin osoittaneet jo pitkään tietoista harkintaa henkilötietojen käsittelyssä, ja sitä on säädelty jo aikaisemmalla henkilötietolailla (523/1999). Vuonna 2018 uusi tietosuojalaki korvasi edeltäjänsä tuoden mukanaan tarkempaa henkilötietojen käsittelyyn liittyvää säädäntöä (Tietosuojalaki 5.12.2018/2018).

Tutkimuksen toteutuksessa kiinnitetään erityistä huomiota ymmärrettävyyteen liittyviin seikkoihin (kuten ymmärrettävissä oleva kieli, tutkimuksen tarkoitus ja siihen osallistuminen) ja aineiston käsittelyyn. Kysymykset haastatteluihin muotoiltiin helposti ymmärrettäviksi. Ymmärrettävyydellä vältetään yksinkertaisilta tulkintavirheiltä, jotka häiritsisivät aineiston pätevyyttä. Operationalisoinnin merkitys korostuu kysymysten sanavalinnoissa. Vilkan (2021) mukaan lopulta kysymys on siitä, kuinka hyvin tutkija onnistuu siirtämään esimerkiksi haastatteluun tutkimuksen teoreettiset käsitteet ja ajatuskokonaisuuden. Termien ”politiikka” tai ”poliittinen osallistuminen” merkitystä ei erikseen selvennetä haastateltaville, vaan nuoret antavat oman käsityksensä sekä tulkintansa siltä kannalta, miten he itse ymmärtävät annetut aiheet.

Haastattelutilanteissa useita vastaajia ohjattiin kuitenkin kysymyksen tarkoituksen suhteen. Käsitteistä erityisesti institutionaalinen luottamus ja kansalaiskompetenssit operationalisoitiin heti kysymyksen yhteydessä. Haastattelu toteutettiin puolistrukturoidusti, joka mahdollisti keskustelun avoimuuden, ren-

touden ja mahdollisuuden tarkentaa kysymyksiä sekä vastauksia. Haastatteluiden aikana pyrkimys oli matalakynnyksisesti ohjata vastaajia tarjoamatta heille kuitenkaan varaa vastata vain ”kyllä” tai ”ei”.

3.4 Tutkimusluvut, henkilötiedot ja laadullisen aineiston käsittely

Haastateltaviksi rekrytoitiin 16–29-vuotiaita nuoria ja nuoria aikuisia, jolloin heidän omalla suostumuksellaan henkilötietojen käsittely on lainmukaista. Henkilötietoja kerättiin nuorilta vain tutkimusta varten, kerätty tieto on minimoitua ja tietoa säilytetään turvallisesti. Kerättyjä tietoja olivat haastateltavan nimen lisäksi taustamuuttujina ikä ja toisen asteen tutkinto. Kerätyt tiedot ja haastatteluaineisto hävitetään asianmukaisesti kaksi vuotta tutkimuksen valmistumisen ja hankkeen päättymisen jälkeen. Kysely toteutettiin vastaajien kannalta anonyymisti. Tutkimusmateriaali on itseni lisäksi hankkeen tutkijoiden käytettävissä hankkeen päättymisen jälkeen kahden vuoden ajan. Tutkimuksessa varmistettiin haastateltavien yksityisyys siten, että heitä ei voi lainkaan tunnistaa suorasti tai epäsuorasti. Tutkimusaineiston arkistointiin liittyvät seikat otettiin huomioon EU:n tietosuojasetuksen rekisterinpitäjän osoitusvelvollisuuden kautta (Artikla 5). Suostumuksensa henkilötietojensa käsittelyyn antaneella henkilöllä oli mahdollisuus perua suostumuksensa missä hyvänsä tutkimuksen vaiheessa.

Lisäksi tutkimuksessa huomioitiin tietosuojasetuksen Artikla 9: Erityisiä henkilötietoryhmiä koskeva käsittely, kohta 1: ”Sellaisten henkilötietojen käsittely, joista ilmenee *poliittisia mielipiteitä* koskevien tietojen käsittely on kiellettyä.” ja edelliseen liittyen kohta 2 a): Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta, jos rekisteröity on antanut nimenomaisen suostumuksensa kyseisten henkilötietojen käsittelyyn yhtä tai useampaa tiettyä tarkoitusta varten, paitsi jos unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä säädetään, että 1 kohdassa tarkoitettua kieltoa ei voida kumota rekisteröidyn suostumuksella.

Kyselylomakkeessa tai haastattelun aikana ei suoraan kysytty henkilön poliittisia vakaumuksia tai siihen liittyviä aatteita ja arvoja. Haastateltavilla oli oikeus vastata tai olla vastaamatta kysymyksiin siten, kuin he kokevat itselleen muka-

vaksi, ja niin, että heitä ei voida vastauksista tunnistaa epäsuorasti. Haastateltavista useat kertoivat haastattelun aikana poliittisesti sensitiivisiä tietoja omista ja/tai perheenjäsentensä arvoista sekä puoluesuuntauksista, joka on analyysia tehtäessä huomioitu ja jätetty pois.

4 TUTKIMUSTULOKSET

Puolistrukturoituun haastatteluun pyrittiin luomaan kysymyksiä, jotka vastaavat osittain tai kokonaan tutkimuskysymyksiin. Käsitteitä tutkittiin kokonaisuutena, joka muodostui yksilöllisesti haastattelun perusteella. Viitteitä käsityksiin haettiin kysymyksillä kiinnostuksesta politiikkaa ja siihen osallistumista kohtaan sekä omasta koetusta aktiivisuuden tasosta. Institutionaalista luottamusta tutkittiin kysymällä henkilön luottamuksesta eri toimielimiin, uskomuksista demokratian toteutumisesta ja omista vaikutusmahdollisuuksista. Haastateltavien kansalaiskompetensseja selvitettiin kysymällä saadusta opetuksesta aiheen suhteen, henkilökohtaisista valmiuksista ja lähipiirin vaikutuksesta. Lopuksi haastateltavia pyydettiin vielä kuvailemaan omin sanoin, millaisten tekijöiden he uskovat vaikuttaneen omaan toimintaansa ja käsityksiinsä.

4.1 Vastaajien poliittinen aktiivisuus

Ensimmäiseksi haastateltavilta kysyttiin heidän omaa kokemustaan sen suhteen, kuinka aktiivisina toimijoina he näkevät itsensä politiikan saralla. Kysymystä laajennettiin kaikkien vastaajien kohdalla ehdottamalla esimerkkejä, kuten äänestämisen, organisaatio- ja puolue toiminta, keskustelut, adressit sekä mielenosoitukset. Tämän tarkoituksena oli helpottaa vastaajia tarkastelemaan omaa aktiivisuuttaan laaja-alaisemmin. Useat vastaajista olettivat kysymyksen ensin tarkoittavan vahvaa puoluesitoutumusta ja toimintaa näiden alla.

Vastaajista 4 kertoi äänestävänsä aktiivisesti, tai niin usein kuin mahdollista. 2 vastaajaa kertoi jättävänsä äänestämättä. Heistä ensimmäinen koki, että äänestämällä hän voi tehdä herkemmin huonoksi kuin hyväksi koetun päätöksen, toinen vastaajista ei kokenut olevansa tarpeeksi kiinnostunut äänestämään lainkaan.

Koen jonkun äänestämisen niin, et mä haluisin äänestää, mut mun pitäis tietää niin paljon enemmän siitä. Et mie vois in äänestää ja tehdä tavallaan sellaisia hyviä valintoja. Ja sit pelko myös siinä, että ei uskalla äänestää, koska sitten kuitenkin aattelen (tekevänä) hyviä valintoja, mut sit ne ei oookkaan hyviä valintoja.

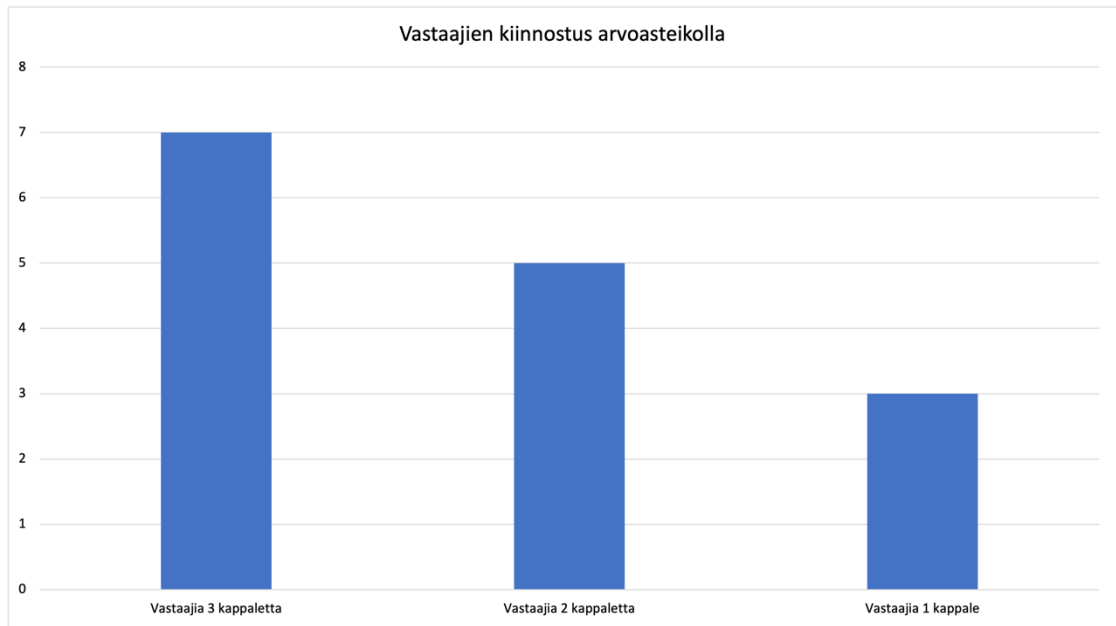
Neljä kuudesta vastaajasta kertoi allekirjoittaneensa joskus addressin. Adressit näkyvät tässä tutkimuksena matalakynnyksisenä mahdollisuutena vaikuttaa, myös vastaajista osa painotti netissä allekirjoittamisen yksinkertaisuutta. Kaksi vastaajaa, jotka kertoivat jättävänsä äänestämättä kokonaan ja kuvailivat omaa toimintaansa passiivisiksi, kertoivat kuitenkin allekirjoittaneensa addressin tai adresseja.

Toisinaan allekirjoitan esimerkiksi erilaisia vetoamuksia tai adresseja, joissa tavoitteena on, että asia etenisi eduskuntaan.

Vastaajista osa kertoi myös käyvänsä mielellään keskusteluja politiikkaan tai yleisesti yhteiskunnallisiin aiheisiin liittyen. Vastaajista kaksi kertoi jakavansa oman mielipiteensä. Poliittisiin aiheisiin liittyvä väittely nähtiin kuitenkin toimintana, johon vastaajat eivät mieluusti osallistu. Yksi vastaajista kertoi, ettei mielellään keskustele politiikasta lainkaan tai jaa omaa mielipidettään. Kukaan vastaajista ei kertonut osallistuneensa mielenosoituksiin tai olevansa puolue-toiminnassa mukana.

4.2 Vastaajien kiinnostus politiikkaa kohtaan

Vastaajilta kysyttiin poliittisen kiinnostuksen tasoa arvoasteikolla yhdestä kymmeneen, joista 1 = ei lainkaan ja 10 = erittäin paljon. Kysymystä ei tähdennetty koskemaan spesifiä osa-aluetta, vaan vastaajien annettiin käsittää kokonaisuus omasta näkökulmastaan.

KUVA 3. Vastaajien kiinnostus arvoasteikolla 1-10

Kysyttäessä vastaajien kiinnostuksesta politiikkaa kohtaan, olivat vastaukset neutraaleja: yksikään vastaajista ei selvästi sijoittunut erittäin kiinnostuneiden ryhmään (9-10) eikä ei lainkaan kiinnostuneiden ryhmään (1-2). Yksi vastaajista valitsi arvon 3, kaksi vastaajaa arvon 5 ja kolme vastaajaa arvon 7. Arvoa mitattiin kysymällä haastateltavilta painottaen kiinnostuksen yhteyttä toimintaan. Osalla haastateltavista kiinnostukselle annettu arvo oli ristiriidassa heidän antamiensa muiden vastauksien kanssa.

Verrattaessa tuloksia vuoden 2018 Nuorisobarometriin (Kuva 1) voidaan huomata jakauman olevan hyvin saman kaltainen.

4.3 Vastaajien kansalaiskompetenssit

Tietämys aiheesta näkyi liittyvän vahvasti osan vastaajista kohdalla poliittiseen aktiivisuuteen. Haastatteluaineistoista kävi ilmi, että mitä enemmän tietoa vastaaja koki omaavansa aiheen suhteen, sen yksinkertaisempaan osallistumiseen näyttäytyi. Kuitenkaan suoraa yhteyttä kiinnostuksen tason ja kansalaiskompetenssien välillä ei ollut nähtävissä (ks. kuva 3). Arvon 5 ja 3 valinnaiden kohdalla jokainen vastaaja koki omaavansa tarvittavia taitoja ja tietoa osallistuakseen poliittisesti. Arvon 3 valinnut henkilö koki, että hänellä on ”riittävä ymmärrys ja tarvittavia taitoja” toimiakseen aktiivisesti mikäli hän haluaisi. Arvon 7 valinnut henkilö kertoi taitojensa olevan myös riittävät: ”Riippuu mistä

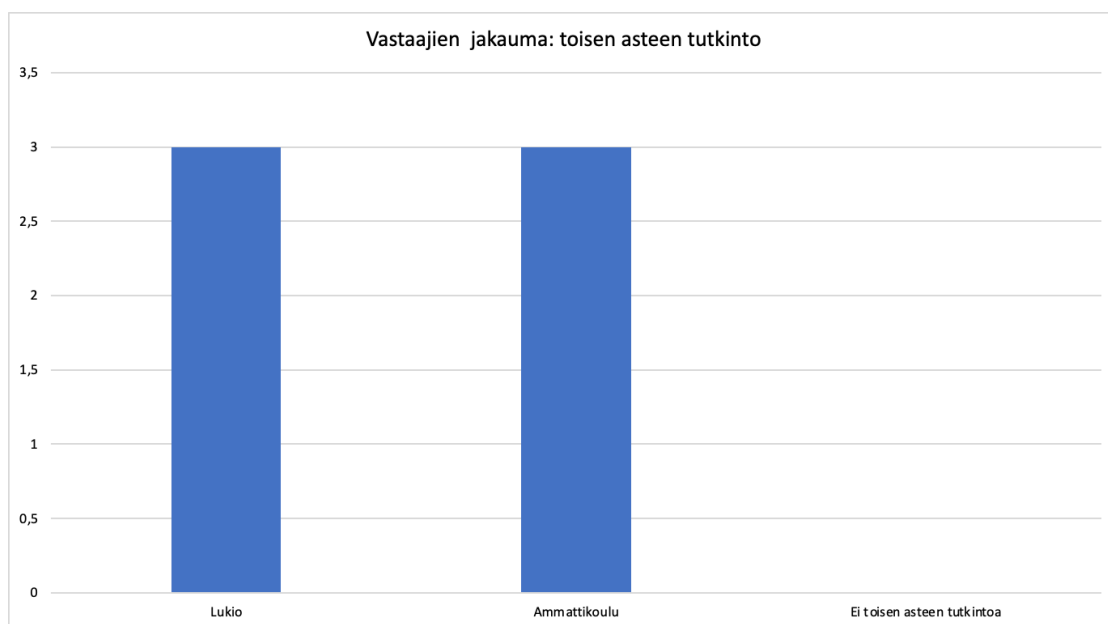
pitäis puhuu, ei niin paljoo et vois in olla vakavast otettava. Varmaa niinku perus keskivertosuomalaisen taso! ". Kaikki vastaajista kokivat omaavansa perustiedot toimia poliittisen osallisuuden näkökulmasta aktiivisella tavalla. Muutam at haastateltavista viittasivat kuitenkin vastauksissaan siihen, että voidakseen tehdä viisaita päätöksiä tai olla vakavasti otettava, tarvitsisi tietoa olla enemmän.

Aiemmin mainittu kansalaiskompetenssien vähyys, ohut kansalaisuus, Carpinin ja Keeterin (1996) mukaan näkyy viitekehyksiin adaptoitumisena ja rajojen sisällä toimimisena huolimatta siitä, onko muutokseen vieny t päätös yksilölle mieleinen. Tämä tutkimus viittaa pienen joukon osalta samoihin tuloksiin sen suhteen passiiviseksi itsensä lukevien vastaajien osalta. Passiivisiksi itsensä määrittelevistä vastaajista kaikki kertoivat, että toiminnan kääntäminen aktiiviseksi vaatisi heidän oman elämänsä kannalta negatiivisesti radikaaleja päätöksiä sekä tapahtumia.

4.4 Peruskoulun ja toisen asteen opetuksen merkitys vastaajien politiikatietämykseen

Kaikki vastaajista uskoivat saaneensa opetusta aiheesta peruskoulussa, mutta totesivat samalla tietojen pitkälti unohtuneen tai jääneen painumatta mieleen alhaisen kiinnostuksen vuoksi. Ilmi tuli myös toiveita ja kehityskohteita, joita muutama haastateltavista toi esille.

Ammattikoulun käyneet vastaajat kertoivat, etteivät saaneet omalla alallaan lainkaan tietoa tai opetusta yhteiskuntaan tai politiikkaan liittyen. Lukion käyneet vastaajat kertoivat saaneensa tietoa ja opetusta aiheesta. Yllättäen yhteneväisyyttä toisen asteen tutkinnon ja poliittisen aktiivisuuden saralla ei kuitenkaan ollut löydettävissä. Korkeimman kiinnostusarvon (7) antaneista vastaajista yhdellä oli toisen asteen tutkintona lukio, kahdella ammattikoulu. Pienimmän kiinnostusarvon (3) antanut vastaaja oli myös käynyt lukion. Neutraalin arvon (5) antaneiden vastaajien suhteen koulutustausta jakautui tasan, toinen vastaajista oli käynyt lukion ja toinen ammattikoulun (Kuva 3.) Tutkimuksen pientä joukkoa tutkittaessa kiinnostus jakautui siis hyvin tasaisesti toisen asteen tutkinnosta huolimatta.

KUVA 4. Vastaajien jakauma toisen asteen tutkinnon suhteen

Erityisesti ammattikoulun valinneet vastaajat painottivat vastauksissaan yhteiskuntaopin puutetta toisen asteen opinnoissaan. Vastauksista kävi myös ilmi yhteiskuntaopin merkityksellisyys itsenäistymiseen liittyvissä kysymyksissä:

Toisaalta oppiaineen (yhteiskuntaopin) määrää voisi kyllä mielestäni lisätä ja huomioida siinä vielä vahvemmin tiettyjä asioita, jotta aikuistuminen yhteiskunnassa sujuisi vaivattomammin. Paljon on pitänyt oppia myös itse.

No en kyl ehkä koe... Tai että peruskoulussa ei oo ollu kiinnostusta vaikka olis saannukki (opetusta) nii sitä ei oo osannu ottaa vastaan. Ja sit taas toisella asteella (ammattikoulu) en kyl ehkä koe, et onks siel sit ees puhuttu ollenkaan näistä aiheista, en muista ainakaan... Et ois voinnu kyl enemmän olla opetusta, koska eihän sellasii asioihin mistä ei oo tietoo oo myöskään kiinnostusta.

Must tuntuu et siis yläasteel oli ainoit aikoi ku sitä edes opetettiin... Ja sit yläasteellaki se oli sellain muutama vuosi, nii mitä nyt sen ikäselälle pojalle jää päähän nii ei paljo mitää. Eikä meil amikses ainakaa ollu yhteiskuntaoppiä.

Varmaan pitäis tehdäkin nuorille tutummaksi koko hommaa, ja koulu olisi varmasti hyvä väylä siihen. Siten, että siitä tulisi sellanen arkinen asia että se vaan hoidetaan, eikä silleen että se on vaikeaa ja vierasta.

4.5 Vastaajien lähipiirin vaikutus

Uskomuksissa lähipiirin vaikutuksesta oli vastaajien kesken nähtävissä hajontaa. Osa vastaajista kertoi, että mikäli lähipiiri olisi poliittisesti aktiivisempi, olisi myös oma toiminta sen johdannaisena erilaisella tasolla. Toisten mukaan taas oma lähipiiri on jokseenkin aktiivinen, mutta eivät koe sillä olevan vaikutusta omaan toimintaan. Osa haastateltavista kertoi taas vanhempien ja ystävien toiminnan olevan suoraan yhteydessä omaan aktiivisuuteen:

Luulen, että halu äänestämiseen on lähtenyt perheeltä ja kasvatuksesta.

Oon oppinu perheeltä. (Perheenjäseniä) on mukana politiikassa. Ja mitä nyt kavereittenkaa vähän perehtynyt politiikkaan ja sit niittenkaa tullu juteltuu.

Toinen vanhemmista on sellanen erittäin aktiivinen. Mut aika vähän loppupeleissä, et jos mietitään prosentuaalisesti nii ehkä 10 % on kuitenkin aktiivisia. On tottakai merkitystä, koska ei oo tullu oppii ja ymmärrystä sitä kautta, nyt on vaan kuulopuheiden ja sen mitä mediasta kuulee nii sen varassa.

Uskon, että jos olisin kasvanut hyvin poliittisessä ympäristössä, omaisin mahdollisesti enemmän kiinnostusta asiaan.

Osalla (perheenjäsenistä) on tosi ääriajatuksia ja muut sitte taas kannattaa sellasta puoluetta jonka perusarvoihin mä en usko nii... Sit koko ajan nokitelaaan.

Vastausten perusteella lähipiirin aktiivisuutta voitaisiin pitää voimakkaana yksilön toimintaan vaikuttavana tekijänä. Osa haastateltavista toi ilmi, ettei usko lähipiirin vaikutukseen. Toisaalta esiin nousee kysymys siitä, kuinka hyvin haastateltava tunnistaa perheen ja ystävien vaikutuksen omaan aktiivisuuteen.

teensa tai arvomaailmaansa. Muutamasta vastauksesta kävi ilmi haastateltavan omaavan eriävän arvon haastateltavan poliittisesti aktiiviseen perheenjäsenen nähden, jolloin tämä osaltaan näytti lisäävän haastateltavan passiivisuutta. Kyseiset perheenjäsenet edustivat näissä tapauksissa oikeiston tai vasemmiston ääripäitä.

4.6 Institutionaalisen luottamuksen vaikutus

Kysymys luottamuksesta kohdistuen valtion ylimpiin toimielimiin ja Suomen oikeusjärjestelmään nosti haastateltavissa paljon pohdintaa. Vastaajista valtaosa (83,33 %) kokee luottavansa Suomen oikeusjärjestelmään. Vain yksi vastaajista koki, että oikeusjärjestelmässä voisi tehdä muutoksia. Kuitenkin osa haastateltavista, jotka kertoivat luottavansa oikeusjärjestelmään, esittivät muutamia pohdintoja korruptiosta ja rangaistusten löyhyydestä.

Esimerkiksi Suomen oikeusjärjestelmä saa toisinaan hiukan pohtimaan, tulisi siko sitä vaikka uudistaa.

...mutta oikeusjärjestelmään joo sit enemmän luottoa. Ehkä siinäkin sellain oma kysymys, et paljon siellä lopulta on korruptiota ja ”hyvä veli” -toimintaa.

Oikeusjärjestelmä on tosi hyvä. Se on oikeudenmukainen ja tälläin, ehkä vähän liian lepsu mut luotan siihen kyllä.

Luottamus päättäjiin, eduskuntaan, hallitukseen ja ylimpiin toimielimiin yleisesti oli kuitenkin huomattavasti heikompaa. Globaaliin tilanteeseen liittyvät päätökset, toiminta sekä toiminnan puute esiintyivät useissa vastauksissa. Luottamusta heikentävinä tekijöinä pidettiin esimerkiksi läpinäkyvyyden puutetta ja kyseenalaisia päätöksiä.

Yleisesti ottaen luotan... Kuitenkin koen ymmärryksen kokonaiskuvaa kohden olevan heikkoa, esimerkiksi maalaisjärjen käytön suhteen.

Kuinka moni käyttää omaa ammattiaan, asemaa tai titteliä hyväksi tai omaksi hyväksi jossain määrin... Niin kaikki käyttää, jossain määrin. Ne asiat on sitte vaa isompia jossain presidenttitasolla kuin kaupan kassalla.

Ei kyl oo kovin vahvaa luottoo... Toki sekin johtuu siitä, ettei tiedä mitä siellä taustal tapahtuu. Et mistä kaikki päätökset koostuu, et ku se on sellasta shadya. Ja tietty kun se ei oo itelle tuttua, kun ei oo ottanu selvää... Nii sit on selanen epäluottamus ehkä sitä kautta.

Toisinaan poliittisiin virkoihin vain pääsee ihmisiä, joiden päätösten tai mielipiteiden takana en seisoisi. Tällöin uskottavuus joihinkin päätöksiin tai keskusteluihin saattaa horjua.

...Tohon hallitus- ja puolue toimintaan ton koronan aikana ja Ukrainan tilanteen takia, no voisko sanoa et menny laskuun (luottamus), mut vähän sellain epäily tulla, ku on ollu joitain kummallisia päätöksiä ja asioita niitten suunnalta. Mut sit esimerkiks oikeuslaitokseen kyllä luotan. Et siin ei oo mitään. Mut kyl mä pääsääntöisesti hallitukseen ja eduskuntaankin luotan, et ei nyt varmaan mitään hirveen radikaalei virheitä tuu.

Hallitukseen ja eduskuntaan en mä niihin hirveesti luota, viime aikoina ei oo tullut sellasia päätöksiä mist ite tykkäisin ja tälläsii uutisii sielt suunnalt nii ei oo luottoo.

4.7 Vastaajien kokemus osallisuudesta ja omista vaikuttamismahdollisuuksista

Kysymys omista mahdollisuuksista vaikuttaa jakoi vastaajien mielipiteitä. Valtaosa koki yksilön mahdollisuuden vaikuttaa riittävän tiettyyn pisteeseen asti. Kokonaiskuvassa haastateltavat kuitenkin näkivät vaikutusmahdollisuutensa heikkoina. Toisaalta eräs haastateltavista tunnisti demokratiaan liittyvän problematiikan mikrotasolla ja ilmaisi Suomessa olevan lopulta melko hyvät vaikutusmahdollisuudet.

No tottakai, esimerkiksi kun saa äänestää. Se vähän riippuu asiasta, ja omasta halusta et kuinka paljon tahtoo vaikuttaa. Mut varmaan niiku jos keskivertoo kaikist valtioist mieltii, niin Suomes on hyvät mahdollisuudet vaikuttaa.

Myös kysymyksessä omista vaikutusmahdollisuuksista oli tunnistettavissa kansalaiskompetensseihin liittyvät ongelmat. Eräs haastateltavista ilmaisi pelon sen suhteen, että omien tietojen ollessa puutteellisia voisi hän ikään kuin vahingossa tehdä itselleen epämieluisan valinnan äänestystilanteessa. Toinen haastateltava koki vaikuttamisen mahdollisuutta sellaisessa tilanteessa, jossa hänen äänestämänsä poliitikko on päässyt virkaansa.

En koe, että voisin vaikuttaa positiiviseen suuntaan, mut koen että voin vaikuttaa negatiiviseen suuntaan. Esimerkiks äänestämällä jotain huonoa henkilöä eduskuntaan.

Ehkä aattelen sillee et äänestän nyt tota noin... Sit sil saattaa olla merkitystä jos se pääsee virkaansa mut muuten ei. Ei sen yksilön sana hirveesti paina.

Lopulta vastauksissa palattiin yksilön vaikutusmahdollisuuksiin, jotka nähtiin pienimuotoisina. Eräs haastateltavista toi ilmi kokemuksensa sen suhteen, ettei koe voivansa vaikuttaa yhteiskunnallisesti, mutta yksilötasolla omaan ja läheistensä elämään.

Kyllä niihin mihin voin itse vaikuttaa. Yksilönä en kuitenkaa voi vaikuttaa kaikkiin yhteiskunnallisiin asioihin.

En usko henkilökohtaisiin vaikutusmahdollisuuksiini yhteiskunnallisesti, mutta koen että voin muutoin vaikuttaa omaan ja läheisten elämässä.

4.8 Vastaajien kokemus poliittisesta passiivisuudesta

Vastaajista kaikki kertoivat uskovansa demokratian toteutuvan Suomessa saumattomasti. Vastaajista useat huomasivat myös passiivisuuden vaikutuksen demokratiaan; ajateltiin, ettei omalla osallistumisella ole merkitystä, mutta samalla todettiin, että demokratia voi hyvin niin kauan, kun muut eivät ryhdy

toimimaan samalla tavoin kuin vastaaja. Useat kertoivat myös kokevansa poliittisen passiivisuuden olevan suhteellisen pienimuotoista.

...Kuhan kaikki ei rupee sellasiks. Et ei se nyt periaattees oo yhest ihmisest kii, mut sit jos kaikki alkaa ajattelee niin nii sit se ei kyl toimi. Mut täl hetkel en usko et se vaikuttaa millää tapaa et mitä mä teen.

Tietysti jos niitä (passiivisia) on paljon, nii sithän se alkaa olee vaan tiettyjen toimijoiden äänien perusteella tapahtuvaa demokratiaa. Kylhän se toteutuu niin kauan kun niitä ääniä on... Tai jotkut on valveutuneita.

Haastateltavista useat totesivat demokratian toteutuvan mutkitta. Vastauksissa kuultiin myös yksilön vastuusta demokratian saavuttamiseksi:

Suomen demokratia on hyvällä tasolla. Jos jättäisin joskus äänestämättä, se ei olisi sen takia, että epäilisin tuloksia manipuloitavan.

Demokratia ja asiat ovat yleisesti hyvällä mallilla, mutta en silti jättäisi äänestämättä. Silloin ei olisi sanomista siihen, jos joku ketä en äänestäisi, tulisi valituksi.

Vastaukset palasivat myös institutionaaliseen luottamukseen; hypoteesi hyvinvointivaltion luomasta poliittisesta passiivisuudesta tuli ilmi muutamissa vastauksissa. Haastateltavat sanoittivat luottamustaan suhteessa valtioon; asioiden uskottiin kääntyvän lopulta hyvin. Esiin nousee kysymys siitä, kuinka pitkälle haastateltavat ovat valmiita adaptoitumaan ja millaisessa viitekehysessä. Seuraavassa alaluvussa käsitellään muutamia vastauksia siitä, millaiset tapahtumat laukaisisivat haastatelluissa halun vaikuttaa, ja jotka osaltaan kumoaisivat uskomuksen kaiken hyväksi kääntymisestä.

Kyl must tuntuu et vaikka mä en äänestäis nii sama meno jatkuis ylös- tai alaspäin. Et ei sillä oo mitää välii. Kyl kaikki kääntyis kuitenkin hyvin jossain vaiheessa.

Koen, että Suomi on hyvinvointivaltio ja demokratian aste on hyvällä tasolla yhteiskunnassamme.

4.9 Vastaajien uskomukset omaan aktiiviseen tai passiiviseen toimintaan liittyen

Haastateltavien kohdalla toistui sama teema oman toiminnan aktiivisuuteen liittyen. Useissa vastauksissa kävi ilmi, että vastaajan toimintaa nostaisi oman elämän kannalta kriittinen tilanne, jolloin vastaaja olisi valmis toimimaan aktiivisemmin itselleen tärkeän aiheen saralla. Yksi vastaajista uskoi haluavansa vaikuttaa vasta niinkin äärimmäisessä tilanteessa, kuin sodan syttyessä Suomeen tai Suomen ollessa sodassa aktiivisena valtiona. Haastateltavat pohjasivat vastauksiaan poliittisesti kuohunutta aiheuttaneisiin ja erityisen paljon normaalista poikkeaviin aiheisiin, kuten koronavirukseen ja Venäjän hyökkäykseen Ukrainaan.

Nyt ton koronan ja Ukrainan tilanteen takii kun on bensan ja sähkön hinnat noussu nii seki on vähän vaikuttan sillee et on ollu enemmän kiinnostunu asiast. Mut ei sekään silleen et, varmaan jotain sellast pitäis tapahtuu mikä omaan elämiseen vaikuttais erittäin radikaalisti niin sitte. En mä osaa mitää konkreettista sanoo.

Ehkä jos sota syttyis (Suomeen), niin sitten voisin yrittää vaikuttaa asiaan.

Tässä korona-aikana kun tuli hoitajille pakolliseksi noi piikit, niin siinä tavallaan osallistuin ainakin supporttaavana toimijana kaikkiin ryhmiin. Se oli sellanen asia et oisin voinu lähteä eduskuntatalolle osoittamaan mieltä. Oon sitä vastaan, ettei ihminen saa ite päättää, tai että siltä menee työ. Se on tosi sairasta, et kaikil pitäis olla se yksilönvapaus.

Et sit kun se koskettaa omaakin elämää ja on iso asia nii kyl tollasis sit haluaa vaikuttaa jos voi jotain tehdä.

Toiseksi merkittäväksi tekijäksi poliittisen aktiivisuuden saralla vastauksissa nousi median vaikutus. Sosiaalinen media näyttäytyi tutkimuksessa poliittisen tiedon vastaanoton kannalta helposti lähestyttävänä ja matalakynnyksisenä reittinä. Sosiaalisen median alustoista erityisesti Twitteriä pidettiin poliittisen

tiedon jakamisen kannalta merkittävänä kanavana. Eräs haastateltavista toivoi, että politiikkaan liittyviä käytännön asioita opetettaisiin yksinkertaisesti myös internetin välityksellä.

...mä oon aika paljon noit asioit seurailu sosiaalisesta mediasta, esimerkiks Twitteristä. Et sen mitä vaikka päättäjät ja kansanedustajat siit asiast aktiivisesti postaillee niin tottakai se vaikuttaa jonkun verran, mut sit kyl mä nyt koen et mul on omii mielipiteitäkin, et kaikkii asioit en keksi sieltä.

Perhe ja läheiset, uutisointi sekä sosiaalinen media vaikuttavat omaan toimintaani. Sosiaalisen median kautta omaan tietooni tulee paljon yhteiskunnallisia asioita, joista en välttämättä muuten olisi tietoinen.

Joku pieni verkkokurssi tai nettisivu, missä olis tietoo miten homma toimii ja mitä kaikkee siihen liittyy ja miten vois ottaa selville asioita.

Perheen vaikutus nousi vielä uudestaan esille. Kuten Koskenranta (2017) havaitsi tutkimuksessaan, vastaajat saivat toiseksi eniten tietoa koulun jälkeen perheeltään.

Mut meil ei esimerkiks perheessä oo sen ihmeemmin mitää puhuttu politiikast nii ei se oo vaikuttanu.

Varmaan se että sitö ois tehty joko koulussa tai jonkun tahon kautta tutummaks niin se tietosuuden lisääminen ois edesauttanut. Ja se toki jos perheessä ois ollu. Aina on perheessäkin käyty äänestämässä, en muista onko molemmat mut ainakin toinen. Et on se meidän perheessä ollut tapa, mut ei niist asioista oo kauheesti keskusteltu. Ehkä johtuu myös siitä, että toinen vanhempi on niin ääriajattelija, niin on kuunnellu sitä paasausta vaan tietyn näkökulman asioista eikä sillee niiku kaikilta näkökulmilta ja kaikista eri puolueista. Niin ehkä sit on tullut vaan sellanen negatiivinen kuva koko politiikasta, et sit ei siihen oo vaa halunnu perehtyy. Se varmaan sellasena syynä siellä taustalla.

Eräs haastateltavista pohti myös poliittista luottamusta yksilötasolla. Ilmi tuli lupauksien antaminen ja niiden toteuttaminen.

Maailmantilanne ja miten siihen reagoidaan. Et vaikka jos ollaan käsi ojossa antamassa rahaa pois ja meillä on velkaa kuitenkin jonku verran nii ihmiset kattoo pahal sitä. Ja mitä nyt ylipäänsä kuunnellaan kansaa näis asiois verotuksis ja muissa. Ja jos miettii yksilötasol politiikkaa, nii miten se pitää niit mitä se on luvannu. Et jos lupaa kuut ja tähdet mut ei anna mitää sit kun pääsee sinne tai puhuu ihan toista. Nii eihän kukaan enää äänestä sitä. Tai ehkä jotkut mut ei ne vanhat kannattajat.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

5.1 Millaisia käsityksiä nuorilla on poliittisen osallistumisen suhteen?

Käsityksistä ilmeni muutamia selviä ja yhteneviä teemoja, sekä toisaalta myös hyvin individualistisia katsauksia politiikkaan. Valtaosa haastateltavista valitsi kiinnostusarvokseen politiikkaa kohtaan neutraalin, 5–7 kymmenasteisella arvoasteikolla. Kyseisen arvon valinneet henkilöt kokivat olevansa poliittisesti melko passiivisia, vaikka kertoivat kuitenkin käyvänsä äänestämässä, käyvänsä poliittisia ja yhteiskunnallisia keskusteluja sekä allekirjoittavansa veto-oksia tai kansalaisaloitteita. Tulokset ovat yhdenmukaisia vuoden 2018 Nuorisobarometrin kanssa; kiinnostusta on, mutta omia subjektiivista mielipiteitä ja puhevaltaa käytetään varovaisesti. Haastatteluista kävi myös ilmi, että diskursseissa ”poliittisesti aktiivinen” merkitsi haastateltaville pitkälle vietyä, poliittisesti johdonmukaista ja harkittua toimintaa, jossa poliittisille toimille olisi selvästi näkyviä seurauksia. Haastatteluiden aikana ongelmaksi muodostuikin se, että useita haastateltavia tuli rohkaista sen suhteen, että poliittinen aktiivisuus käsittää pienimuotoisemmankin toiminnan yksilötasolla, kuten äänestämisen. Osallisuuden näkökulmasta nousi huoli siitä, kuinka heikoksi yksilön kokema vaikutusmahdollisuus ja osallisuuden kokemus yhteiskunnallisesti jää.

Tutkimuksen tulosten mukaan poliittinen kiinnostus korreloi voimakkaasti siihen osallistumisen, sekä poliittisen osallisuuden kokemuksen kanssa. Tuloksissa näkyi ristiriitaisuutta sen suhteen, kuinka suuren vaikutuksen haastateltavat kokivat suhteessa lähipiirin aktiivisuuteen tai passiivisuuteen. Haastateltavista osa kertoi oppineensa poliittisia käytösmalleja kotoa, toisaalta osalla vanhemman tai muun perheenjäsenen voimakas oikeisto/vasemmisto-jaottelu

oli saanut haastateltavan erkaantumaan poliittisten kysymysten äärestä. Lähi-piirin kohdalla eriävät arvot nousivat esiin useissa haastatteluissa. Äänestäminen ja vetoomusten allekirjoittaminen nähtiin tyypillisenä poliittisena aktiivisuutena, jota valtaosa haastateltavista harjoittaa omassa elämässään. Yksikään haastateltavista ei kuulunut puolueeseen tai poliittiseen järjestöön, tai kertonut harkitsevansa puolue toimintaan liittymistä.

Median ja erityisesti sosiaalisen median vaikutuksella nähtiin olevan suora yhteys haastateltaviin ja heidän poliittisiin valintoihinsa. Haastateltavat, jotka kokivat omat poliittiset tietonsa ja taitonsa kehnoiksi, kertoivat omien toimintojensa taustalla olevan tiedon olevan pitkälti mediasta tai kuulopuheista peräisin.

5.2 Kuinka suuri vaikutus osallistumiseen on institutionaalisella luottamuksella sekä kansalaiskompetensseilla?

Institutionaalisen luottamuksen merkitys korostui jokaisen haastateltavan kohdalla. Tutkimus on toteutettu poikkeuksellisena aikana, joka varmasti osaltaan vaikuttaa tutkimuksessa ilmi tulleisiin vastauksiin ja passiivisuuden problematiikkaan. Tuloksista käy ilmi, että suomalainen hyvinvointiyhteiskunta vaikuttaa osaltaan nuoriin passivoivasti. Haastateltavilta saatiin suoriakin vastauksia sen suhteen, että asioiden ollessa pääasiallisesti hyvin ja järjestyksessä, eivät he koe yksilöllistä tarvetta puuttua tai vaikuttaa poliittisesti. Useat haastateltavista toivat kuitenkin ilmi sen, että ajat ovat normaalista poikkeavat, ja haluja vaikuttaa on noussut esiin. Pitkälti haastateltavilla oli kuitenkin halua ja kykyä adaptoitua pieniin muutoksiin, jotka eivät vaikuta perustavanlaatuisesti heidän omaan elämäänsä. Tutkimuksessa kävi myös ilmi, että Suomen oikeusjärjestelmä nauttii ainakin nuorempien kansalaisten luottamusta. Oikeusjärjestelmää kehitettiin luotettavaksi ja toimivaksi, joskin rangaistuksiltaan turhan armolliseksi.

Haastatteluista kävi ilmi, että poliittinen osallistuminen nähdään yhä vaikeaselkoisena ja laajana alueena, joka vaatii yksilöltä pinnistelyä oppimisen ja tiedonhaun saralla. Vastaajista useat kertoivat toivovansa koulujen panostavan opetukseen politiikan ja yhteiskuntaopin suhteen, toisaalta ideoitii myös verkkokursseja ja selkokieliä nettisivuja kansalaiskompetenssien parantamiseksi.

Eräs haastateltavista kertoi kokevansa jopa pelkoa sen suhteen, että tietämättömyys johtaisi yksilötasolla huonoihin poliittisiin ratkaisuihin. Samalla haastateltava ei kuitenkaan nähnyt omia vaikutusmahdollisuuksiaan merkittävänä. Haasteellisena voidaankin nähdä tilanne nuorten ja nuorten aikuisten kohdalla, joilla sekä sisäiset että ulkoiset kansalaistaidot ovat heikot.

Tutkimuksessa toteutettujen haastattelujen perusteella poliittista osallistumista voitaisiin nuorten aikuisten kohdalla lisätä kansalaiskompetenssien näkökulmasta panostamalla matalakynnyksiseen tiedonjakoon, kouluissa riittävään opetukseen aiheen saralta sekä erilaisella oppitarjonnalla internetin kautta. Evidenssiä kuiluun toisen asteen tutkinnollisten välille ei tässä tutkimuksessa löydetty, joskin tämä jäi kvantitatiivisen osion puutoksen myötä ilman syvempää tarkastelua.

6 LOPPUPOHDINTA

Ryhdyin toteuttamaan tutkimusta selvän vision kanssa ja toiveikkaana sen suhteen, missä määrin tutkimusdataa saisin kerättyä. Harmillisesti kvantitatiivinen osio jäi kokonaan pois, joten tutkimus toteutui huomattavasti pienemmässä mittakaavassa kuin olin suunnitellut. Haastattelut olivat kuitenkin äärimmäisen antoisia ja loivat itselleni syväluotaavamman katsauksen yksilöiden käsityksiin. Yllätyin siitä, kuinka vaikeaksi poliittinen osallistuminen mielletään ja toisaalta myös siitä, kuinka se osaltaan vaikuttaa osallisuuden kokemukseen.

Tutkimus antoi viitteitä alussa annettujen hypoteesien mahdollisuudelle. Toisaalta ilmi kävi myös monia ristiriitoja haastateltavien vastauksissa, jonka vuoksi suoria kausaliiteettisuhteita oli vaikeaa muodostaa. Laajemmalle tutkimukselle Suomessa on kuitenkin yhä tarve, ja tässä suuremman joukon kvantitatiivinen kyselytutkimus voisi olla oikea reitti. Erityisesti tarvitaan lisää tutkimustietoa lukioden ja ammattioppilaitosten väliltä ja institutionaalisen luottamuksen vaikutuksista nuoriin ja nuoriin aikuisiin.

LÄHTEET

Elo, K. & Rapeli, L. 2008. Suomalaisten politiikkatietämys. Oikeusministeriön julkaisu 2008:6. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-466-800-2> [15.11.2021].

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679.

European Social Survey. 2002-2018. Trust in others, legal system and politics; European comparison. Saatavissa: <https://www.europeansocialsurvey.org/data/> [viitattu 17.10.2021].

Ilmonen, K. & Siisiäinen, M. 2020. Sosiaalinen pääoma ja luottamus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://kansalaisyhteiskunta.fi/tietopankki/sosiaalinen-paaoma-ja-luottamus/> [viitattu 15.11.2021].

Isola, A.M, Kaartinen, H., Leemann, L., Lääperi, R., Schneider, T., Valtari, S. & Keto-Tokoi, A. 2017. Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen työpaperi 33/2017. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-917-0> [viitattu 17.10.2021].

Jerit, J., Barabas, J. & Bolsen, T. 2006. Citizens, Knowledge, and the Information Environment. Midwest Political Science Association. American Journal of Political Science, Vol. 50, No. 266–282.

Kiilakoski, T. 2021. Osallisuuden doksat: kriittinen luenta. Teoksessa Paakkunainen, K. & Mykkänen, J. (toim.) Nuorisopolitiikka ja poliittinen nuoriso: Objekteista subjekteiksi? Nuorisotutkimusseuran julkaisuja 229. Turku: Hansaprint. 31–38.

Kitanova, M. 2019. Youth political participation in the EU: evidence from a cross-national analysis. Journal of Youth Studies 23. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13676261.2019.1636951?scroll=top&needAccess=true> [viitattu 18.10.2021].

Koskenranta, S. 2017. Poliitiikan uusi sukupolvi – Kuinka saada nuoret mukaan puolue toimintaan? Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Ylempi AMK-opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2017120720143> [viitattu 8.11.2021].

Myllyniemi, S. 2018. Vapaaehtoistoiminta ja politiikka. Teoksessa Myllyniemi, S. (toim.) Monipolvinen hyvinvointi: Nuorisobarometri 2012. Nuorisotutkimusseura, Nuorisoasiain neuvottelukunta. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2013/05/Nuorisobarometri_2012_Verkkojulkaisu.pdf [viitattu 17.11.2021].

Myllyniemi, S. & Kiilakoski, T. 2018. Luottamus ja osallisuus. Teoksessa Pekkarinen, E. & Myllyniemi, S. (toim.) Vaikutusvaltaa Euroopan laidalla: Nuoriso-

barometri 2018. Valtion nuorisoneuvosto, Nuorisotutkimusseura, Nuorisotutkimusverkosto, Opetus- ja kulttuuri- ministeriö. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2019/03/NB_2018_web.pdf [viitattu 20.10.2021].

Poikolainen, J., Rinne, J. & Lintumäki, A. 2021. Nuorten lähiöosallisuus ja -aktiivisuus. Ympäristöministeriö: Lähiöohjelma. 2020–2022 – hyvinvointia ja elinvoimaa.WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/tutkimus-ja-kehitys/nuortenalueosallisuus/> [viitattu 15.11.2021].

Putnam, R.D. 1994. Social Capital and Public Affairs. Bulletin of the American Academy of Arts and Sciences 47:8. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.jstor.org/stable/3824796?origin=JSTOR-pdf> [viitattu 2.12.2021].

Rapeli, L. & Koskimaa, V. 2020. Kansalaisten kiinnittyminen politiikkaan. Teoksessa Borg, S., Kestilä-Kekkonen, E. & Wass, H. (toim.) Poliitiikan ilmastonmuutos - Eduskuntavaalitutkimus 2019. Oikeusministeriön julkaisuja 2020:5. PDF-dokumentti. Saatavissa:<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-838-7> [viitattu 8.11.2021].

Ross, A. 2019. Finding Political Identities: Young People in a Changing Europe. Cham: Palgrave Macmillan. 25–26.

Rutanen, N. & Vehkalahti, K. (toim.) 2021. Tutkimuseettisestä sääntelystä elettyyn kohtaamiseen. Lasten ja nuorten tutkimuksen etiikka II. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, verkkojulkaisuja 263. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/lasten_ ja_nuorten_tutkimuksen_etiikka_ii_web.pdf [viitattu 25.10.2021].

Tietosuojalaki 5.12.2018/2018.

Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vilka, H. 2021. Tutki ja kehitä. 5. päivitetty painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

KUVALUETTELO

Kuva 1. Kuinka kiinnostunut olet politiikasta?” Vertailu 1996–2018. 18–29-vuotiaat. Myllyniemi, S. & Kiilakoski, T. 2018. Luottamus ja osallisuus. Teoksessa Pekkarinen, E. & Myllyniemi, S. (toim.) Vaikutusvaltaa Euroopan laidalla: Nuorisobarometri 2018.

Kuva 2. Luottamus Suomen oikeusjärjestelmään ja parlamenttiin 15–25-vuotiaiden keskuudessa. European Social Survey 2002–2018. Trust in others, legal system and politics; European comparison.

Kuva 3. Vastaajien kiinnostus arvoasteikolla 1-10. Hallikas, O. 2023. Nuorten aikuisten käsityksiä poliittisesta osallistumisesta.

Kuva 4. Vastaajien jakauma toisen asteen tutkinnon suhteen. Hallikas, O. 2023. Nuorten aikuisten käsityksiä poliittisesta osallistumisesta.

PUOLISTRUKTUROIDUN HAASTATTELUN RUNKO

Haastattelukysymykset: Nuorten lähiöosallisuus ja -aktiivisuus hanke – Nuorten käsityksiä poliittisesta osallistumisesta

Taustatiedot

1. Ikä

2. Sukupuoli

1. Oletko poliittisesti aktiivinen (esimerkiksi: äänestäminen, puolue toiminta, keskustelut, mielenosoitukset, vetoomukset/adressit, organisaatiotoiminta..)
2. Kuinka kiinnostunut olet politiikasta arvosteluasteikolla yhdestä kymmeneen, joista 1=en lainkaan ja 10=erittäin paljon?
3. Koetko, että sinulla on tarpeeksi yhteiskunnallista tietoa ja taitoa (kansalaiskompetenssit), jotta voisit olla poliittisesti aktiivinen?
4. Koetko saaneesi opetusta aiheesta tarpeeksi:
  - a) peruskoulussa
  - b) toisella asteella
5. Suorititko toisen asteen tutkinnon:
  - a) Lukiossa
  - b) Ammattikoulussa
  - c) En kummassakaan / minulla ei ole toisen asteen tutkintoa
6. A) Onko lähipiirisi / sosiaalinen verkostosi poliittisesti aktiivinen ?
B) Uskotko tällä olevan merkitystä omaan toimintaasi?
7. Luotatko yleisesti eri instituutteihin (valtion ylimmät toimielimet, Suomen oikeusjärjestelmä, parlamentti) ?
8. Uskotko omiin vaikutusmahdollisuuksiisi yhteiskunnassa?
9. Koetko, että vaikka olisit täysin passiivinen poliittisesti, demokratia Suomessa toteutuisi silti toimivasti?
10. Kerro vielä omin sanoin, millaisten tekijöiden uskot vaikuttavan/vaikuttaneen omaan toimintaasi: